

РЕШЕНИЕ

№ 136

гр. София, 24.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-14, в публично заседание на шестнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Петя Георгиева

при участието на секретаря Христина Ц. Цветкова
като разгледа докладваното от Петя Георгиева Търговско дело № 20231100901240 по описа за 2023 година

С исковата молба Национална агенция за приходите, като оправомощен на основание чл. 3, ал. 1, т. 10 от Закона за Националната агенция за приходите да представлява Държавата, предявява против „ЕС М.“ ЕООД - в несъстоятелност, ЕИК *****, иск с правно основание чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ, във връзка с чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ и чл. 124, ал. 1, във връзка с чл. 365, т. 4 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), за установяване с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на публични вземания за данъци, такси, задължителни осигурителни вноски, държавни такси и имуществени санкции в общ размер на 1 270 684,42 лева, от които главници - 664 188,12 лева и лихви към 06.02.2023 г. - 606 496,30 лева, обезпечени с издадени по реда на Данъчно осигурителния процесуален кодекс постановления на публичен изпълнител за налагане на обезпечителни мерки – т.1-4 от молбата. Вземанията са предявени с молба изх.№ М -24-28-2149/22#26/23.02.2023 г. и включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредитори на „ЕС М.“ ЕООД с поредност чл.722, ал.1, т.6 и т.9 ТЗ, обявен в ТРРЮЛНЦ с рег.№ *****. Сочи, че подаденото в срок възражение относно претендираната поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ е оставено без уважение с определение по т.д. № 1811/2022 г. по описа на Софийски градски съд, поради което е налице правен интерес от предявяване на установителния иск за вземанията. Определението е обявено по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ с рег. №. 20230620135138.

Поддържа, че в случая, наличието на обезпечителни мерки, вписани в ЦРОЗ, дава право на Националната агенция за приходите като кредитор да удовлетвори вземанията си, за обезпечаването на които са наложени обезпечителни мерки при разпределение на суми, получени от реализация на обезпеченото имущество, което безспорно създавало привилегия за държавата спрямо останалите кредитори на несъстоятелността. По смисъла на чл. 726, ал. 2 от ТЗ под „съдебен ред“ следва да се има предвид производството по разглеждане на иск с правно основание чл. 694 от същия закон с оглед обусловеността и обслужващата му роля спрямо производството по несъстоятелност. В този смисъл сочи и съдебна практика, обективизирана в постановеното по реда на чл.290 от ГПК Решение № 185/10.12.2014 г.,

постановено по т.д. № 3199/2013 г. по описа на ВКС, ТК, 1-во ТО.

Съгласно разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ кредитор, чието вземане е обезпечено със запор, вписан в ЦРОЗ, има право на предпочтително удовлетворяване при разпределение на суми, получени при реализация на обезпеченото имущество, като е достатъчно в производството по несъстоятелност кредиторът да представи на основание чл. 685, ал. 2 от ТЗ писмени доказателства за привилегиите и обезпеченията на своите вземания — в конкретния случай вписан по реда на 303 запор. В тази връзка сочи, че волята на законодателя е напълно ясно изразена, граматическото и систематично тълкуване на разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ налага извода, че нормативно регламентираната привилегия на вземанията, обезпечени със запор, се отнася единствено и само до предпочтително удовлетворяване на вземания от получена сума/и при реализация на обезпечение в конкретно производство по несъстоятелност. Съгласно разпоредбата на чл. 46, ал. 1 от Закон за нормативните актове (ЗНА) разпоредбите на нормативните актове се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на РБ. Направените от съда по несъстоятелността в Определение № 2082 от 19.06.2023 г. изводи, а именно, че привилегировани вземания в производство по несъстоятелност са единствено вземания, обезпечени с реални обезпечения, каквито са учреден залог и ипотека, както и че държавата не се ползва от привилегировано удовлетворяване на обезпечените си със запор вземания в това производство, са неправилни и категорично не съответстват на смисъла и съдържанието на разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ. Разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ е императивна и не подлежи на стеснително тълкуване, като същата регламентира привилегиата на вземания при реализация на активи в самото производство по несъстоятелност, докато разпоредбите на ГПК регламентират общия ред, по който ще се реализират запорираните и/или възбранени активи по реда на индивидуалното принудително изпълнение, а не по реда на универсалното принудително изпълнение, каквото е производството по несъстоятелност. В случая, като е отказал да предвиди поредност на удовлетворяване на процесните публични вземания съдът по несъстоятелността не е тълкувал корективно разпоредбата, а е отказал да се съобрази с нея и да я приложи.

На следващо място - в конкретния случай обезпечителните мерки по реда на ДОПК са били наложени преди датата на постановяване на решението за откриване на производство по несъстоятелност, но част от тях са вписани в ЦРОЗ след датата на решението, а и вписването им не е елемент от фактическия състав на налагане на обезпечителната мярка.

Поддържа, че са представени доказателства за възникване на вземанията по основания и размери, за наложените запори по реда на ДОПК и за вписването им, поради което синдикът е следвало да предвиди поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ и подаденото от НАП възражение неоснователно е отхвърлено от съда по несъстоятелността. Претендират всички направени по делото разноси, в т. ч. и юрисконсултско възнаграждение.

В срок, ответникът редовно призован на основание чл. 50, ал. 2 ГПК, не е подал отговор на исковата молба.

Синдикът е подал отговор на исковата молба, с който я оспорва и излага доводи, че вписаните запори не създават привилегия относно вземанията в производството по несъстоятелност, а има за единствена последица забрана на длъжника да се разпорежда с имуществото.

СЪДЪТ, като прецени всички събрани по делото доказателства и доводи на страните при спазване на разпоредбата на чл. 235, ал. 1-3 от ГПК, прие за установено от фактическа страна следното:

От представените по делото писмени доказателства и справка по партидата на търговското дружество – длъжник и деловодната програма на СГС се установи, че спрямо ответното дружество с Решение № 94 от 23.01.2023 г., постановено по т.д. № 1811 по описа за 2022 г. на Софийски градски съд, ТО, VI 20 състав, е обявена на основание чл. 632, ал. 1 от ТЗ неплатежоспособността на „ЕС М.“ ЕООД, ЕИК *****, открито е производство по несъстоятелност срещу търговеца и същото е спряно. Решението е вписано по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ под № 20230123152424.

С молба изх.№ М -24-28-2149/22#26/23.02.2023 г. Националната агенция за приходите е предявила публични вземания към „ЕС М.“ ЕООД (н.) в общ размер на 1 270 684, 42 лева, от които главници - 664 188,12 лева и лихви към 06.02.2023 г. - 606 496,30 лева, които са включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредитори на „ЕС М.“ ЕООД обявен в ТРРЮЛНЦ с рег.№ *****, в който за вземанията е определена поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.9 и т.9 от ТЗ. В срока по чл. 690 от ТЗ, Националната агенция за приходите е депозирала възражение срещу списъка, с който е предвидена поредността на удовлетворяване като въпросните вземания бъдат включени в списък на приети вземания, като обезпечени с Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки № С180022-022-0055265/07.08.2018 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП - София, вписано в ЦРОЗ под № 2023020901528, Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки № С170003-022-0006689/14.02.2017 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП - София, вписано в ЦРОЗ под № 2019111100220, Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки № С170003-022-0034563/15.06.2017 г. и Постановление за налагане на предварителни обезпечителни мерки № С190003-022-0119710/16.12.2019 г., издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП - София, вписано в ЦРОЗ под № 2023020901528, издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП - София, вписано в ЦРОЗ под № 2023020901535, даващи право на привилегировано удовлетворяване на публичните вземания по реда на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ. С Определение от №2082 от 19.06.2023 г., постановено по т. д. № 1811/2022 г. по описа на СГС, ТО, VI-20 състав, на основание чл. 692, ал. 2 от ТЗ, обявено в ТРРЮЛНЦ под № 20230620135138 съдът по несъстоятелността е оставил *без уважение* възражението в тази му част, като е отказал да им определи поредност на удовлетворяване по т. 1 на чл. 722, ал. 1 от ТЗ.

Съдът е счел, че след изм. на чл.26, ал.3, т.11 от ЗОЗ, ДВ бр.105/2016 г., съгласно разпоредбата на ПДР на ЗИЗОЗ е предвидено запазване действието само на вписани към този момент особени залози, поради което извършено след това вписване би било недопустимо. Също така е приел, че спорният въпрос дали наложен заповор по реда на ДОПК създава привилегия спрямо вземанията за удовлетворяването им по реда на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ е разрешен в утвърдената съдебна практика, цитирана в съдебния акт и вписаните заповори спрямо процесните публични вземания на НАП, за чието събиране са наложени, не създават привилегия по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ.

От представените по делото доказателства е видно, а и не се спори, че от кредитора Национална агенция за приходите са предявени публични вземания за корпоративен данък, данък ДДС, местни данъци и такси и осигурителни вноски, по п.1, т.1-т.47, п.2, т.2.1.-2.50, както и за държавни такси - т.3.1. и т.3.2, и на основание имуществени санкции по посочените наказателни постановления – 2 бр., описани в п.4, т.4.1 и т.4.2 от молбата по чл.685 от Търговския закон, за които са представени доказателства, че за обезпечаването на вземанията е наложен заповор по реда на ДОПК (постановление за налагане на обезпечителни мерки – л.94-л.96 от делото)

От удостоверение № 156324/09.02.2023 г. и удостоверение № 1569331/09.02.2023 г. изд. от ЦРОЗ се установява, че по името на длъжника „Е.С.“ АД, възоснова на цитираните по-горе Постановления за налагане на обезпечителни мерки и извършено служебно

вписване на запор на имущество по чл.4 от ЗОЗ, с период на действие на вписването до 09.02.2028 г.

При така установената фактическа обстановка съдът прие от правна страна следното: Предявен е установителен иск с правно основание чл. 694, ал.2, т.1 от ТЗ. Същият е допустим, тъй като са налице специалните процесуални предпоставки за това - спрямо ответника е открито производство по несъстоятелност, вземанията на ищеца са били включени в съставен от синдика списък на приетите вземания, но с различна поредност на удовлетворяване, а подаденото в срок възражението на кредитора е оставено без уважение с определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ на съда по несъстоятелността. Искът е предявен в преклузивния срок по чл. 694, ал. 6 ТЗ.

Производството по чл. 692 ТЗ за разглеждане на възражения срещу съставените от синдика списъци обхваща: /1/ предявяване на вземанията от кредиторите пред съда по несъстоятелността /с изключение на подлежащите на служебно вписване вземания по чл. 687 ТЗ/; /2/ включването им в списъците, изготвени от синдика; /3/ възможност за оспорване на списъците чрез възражение от кредитор и/или длъжника в производството по чл. 692, ал. 2 и, ал. 3 ТЗ пред съда по несъстоятелността и /4/ постановяване на определение по чл. 692, ал. 1 и/или, ал. 4 ТЗ от съда по несъстоятелността за одобряване на списъците на приетите и служебно вписаните вземания след съответна промяна при уважаване на възражение по чл. 690, ал. 1 ТЗ. В случай на развилото се и приключило производство по чл. 692, ал. 2 и, ал. 3 ТЗ по възражение по чл. 690, ал. 1 ТЗ, спорът относно вземането, съответно неговото обезпечение/привилегия, предмет на възражението, може да бъде продължен от участвалия в него кредитор, за който резултатът от определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ е негативен, чрез предявяване на установителен иск по чл. 694 ТЗ в преклузивния срок от обявяване на определението на съда по несъстоятелността по чл. 692, ал. 4 ТЗ в търговския регистър. (Така и решение № 53 от 16.07.2015 г. по т. д. № 3170/2013 г., ТК, I т. о. на ВКС; решение № 185 от 10.12.2014 г. по т. д. № 3199/2013 г., ТК, I т. о. на ВКС). Специалният установителен иск по чл. 694 ТЗ е обусловен от развилия се спор относно вземане /основание, размер, обезпечение, привилегия/ на кредитор в производството по несъстоятелност по реда на чл. 692, ал. 2 и, ал. 3 ТЗ, като целта на исковото производство е окончателно разрешаване на спора по отношение на всички участници в производството по несъстоятелност с оглед нуждите на същото. Ето защо, на основание чл. 694, ал. 4 ТЗ, субективните предели на силата на пресъдено нещо на влязлото в сила решение се разпростират върху длъжника, синдика и всички кредитори в производството по несъстоятелност. От изложеното следва, че предметът на исковото производство по чл. 694 ТЗ съвпада с този на производството по възраженията по чл. 692, ал. 2 и, ал. 3 ТЗ по делото по несъстоятелност, поради което, това което може да бъде предмет на възражението по чл. 690, ал. 1 ТЗ, може да бъде и предмет на установителния иск по чл. 694 ТЗ. При предявяване на вземането си кредиторът следва да посочи и неговата привилегия / обезпечение /чл. 685, ал. 2 ТЗ/, съответно синдикът, съгласно чл. 686, ал. 1 ТЗ, отбелязва в списъка на приетите вземания не само вземането на кредитора по основание и размер, но и привилегията/обезпечението му, чието установяване е релевантно за поредността на удовлетворяване на кредитора по чл. 722, ал. 1 ТЗ. Така обезпеченията и привилегиите могат да бъдат самостоятелен предмет на възражението по

чл. 690, ал. 1 ТЗ, което се подава именно срещу изготвените от синдика списъци и по което съдът по несъстоятелността се произнася с определение по чл. 692, ал. 4 ТЗ, а от там същите могат да бъдат и предмет на иска по чл. 694 ТЗ включително в хипотеза, когато не се оспорва съществуването на вземането, а само неговото обезпечение/привилегия, каквато е и тук разглежданата.

В разпоредбата на чл. 722, ал. 1 ТЗ е предвиден редът за удовлетворяване на приетите вземания в производството по несъстоятелността. Съгласно чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ, първи по ред на погасяване са тези, обезпечени със съответната обезпечителна мярка и подлежащи на удовлетворяване с получената сума при реализацията на обезпечението.

Спорен по делото е въпросът дали вземанията на кредитора Държавата чрез НАП, по отношение на които е наложени обезпечителни заповори, вписани в ЦРОЗ се ползват от привилегията по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ. Ищецът Национална агенция за приходите излага доводи, че съдът по несъстоятелността е следвало да предвиди поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ за предявените вземания. В доктрината и в съдебната практика е възприето становище за необходимостта от корективно тълкуване според действащата разпоредба на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, предвиждаща привилегия при удовлетворяване на вземанията, обезпечени със заповор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ. Приема се, че е недопустимо вписване на възбрани по реда на ЗОЗ, тъй като недвижимите имоти не са обект на обезпечения по ЗОЗ /чл. 4 ЗОЗ/, а вписването на заповор има за последица противопоставимост на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху заповорираното имущество /чл. 12, ал. 2 и чл. 30, ал. 1 ЗОЗ/, като при принудително изпълнение заложникът кредитор ще има качеството на хирографарен, а не за обезпечен. В този смисъл вписването на заповора не дава право на вискателя да се удовлетвори предпочитително от имуществото, върху което е учреден залога, като такова право не може да има и кредиторът с прието вземане в производството по несъстоятелност. При това тълкуване се отчита, че целта на вписването на обезпечителни мерки по реда на ЗОЗ не е създаване на право на предпочитително удовлетворяване, а предимство при конкуренция на различните способи на принудително реализиране на заложното право, тъй като вписването на насочване на принудително изпълнение по реда на ГПК или ДОПК осуетява пристъпване към изпълнение от страна на заложникът кредитор /чл. 32а ЗОЗ/. В този смисъл е и Определение № 519 от 15.11.2019 г. по т. д. № 515/2019 г., ТК, I т. о. на ВКС.

С оглед изложеното, неоснователни се явяват доводите на ищеца, че именно вписването на наложен заповор по реда на ДОПК осигурява привилегията по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ.

Съгласно чл. 638, ал. 4 от ТЗ, наложените в изпълнителното производство заповори и възбрани са непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността. В същата норма е установена изрична забрана за налагане на обезпечителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника *след* откриване на производство по несъстоятелност. Ето защо, от значение е и дали датата на налагане на обезпечителните мерки предхожда откриването на производство по несъстоятелност по отношение на длъжника или фактическият състав на налагането им е завършен след постановяването на решението по чл. 630, ал. 1 от ТЗ, в която хипотеза те попадат в предметния обхват на забраната по чл. 638, ал. 4 от ТЗ. От разпоредбите на чл. 200 от ДОПК и чл. 202, ал. 1 и ал. 3 ДОПК следва, че в ДОПК еднозначно е определен

релевантният момент на налагането на запора, както на изпълнителния, така и на обезпечителния заповор, а това е денят на получаване на заповорното съобщение от банката или от третото задължено лице. От наложения по реда на чл. 202 от ДОПК обезпечителен заповор, обаче не произтича привилегия на кредитора за предпочтително удовлетворяване на вземанията, за чието обезпечаване е наложен заповорът, от сумите по заповориранияте банкови сметки. Релевантен за класа на вземането е не моментът на налагането на запора по реда на ДОПК с издаването на постановление на публичния изпълнител по чл. 200 от ДОПК и връчването на заповорните съобщения на банките, при които са разкрити заповориранияте банкови сметки, а от датата на вписването му в Централния регистър на особените залози по реда на ЗОЗ- съгласно чл. 12, ал. 2 от ЗОЗ, от този момент той става противопоставим както на третите лица, от кръга на тези, посочени в цитираната норма- кредитори на същия длъжник в полза на които при условията и по реда на този закон се учредява залог върху вземане или върху продадено, отдадено на лизинг или заповорено имущество. Вписването на запора в Централния регистър на особените залози поражда действието си занапред - ex nunc, поради което от този момент възниква и привилегията на обезпеченото с него вземане. В този смисъл вписването на запора в Централния регистър на особените залози не е елемент от фактическия състав на налагането му, а е от значение единствено за неговата противопоставимост на трети лица при конкуренция с правата на други кредитори от кръга на тези по чл. 12, ал. 2 от ЗОЗ.

Привилегията на вземането следва да е налице към датата на откриване на производството по несъстоятелност, тъй като е недопустимо след тази дата чрез действия на кредитора или на длъжника да се променя редът за удовлетворяване на вземанията в универсалното принудително изпълнение, каквото представлява производството по несъстоятелност. Нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ свързва привилегията на вземането не с налагането на запора, а с вписването му по реда на ЗОЗ, което следва да е било извършено преди откриването на производството по несъстоятелност, за да има действие по отношение на останалите кредитори на несъстоятелността. В този смисъл съдът съобрази съдебната практика, обективизирана в Решение № 769 от 10.12.2021 г. на САС по в. т. д. № 751/2021 г.

Вземанията с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ трябва да са не само възникнали, но и да са обезпечени задължително преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, което се отнася в пълна степен за вписания по реда на ЗОЗ заповор, като вписването му трябва да предхожда датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. В този смисъл е и Определение № 60399 от 1.07.2021 г. на ВКС по т. д. № 2171/2020 г., II т. о., ТК и др. В случая един от заповорите по ЗОЗ – наложеният с постановелние от 16.12.2029 г., е вписан след датата на откриване на производството по несъстоятелност, поради което и с на това основание от него в полза на кредитора- Национална агенция за приходите не възниква привилегия по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ за предпочтително удовлетворяване в производството по несъстоятелност на публичните вземания, за чието обезпечаване е наложен, от сумите по заповориранияте банкови сметки на длъжника.

От изложеното следва, че предявеният установителен иск по чл. 694 ТЗ относно установяване привилегия на публичните вземания се явява неоснователен и като такъв следва да бъде изцяло отхвърлен.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Национална агенция за приходите– гр. София, бул. "*****" против „ЕС М.“ ЕООД (н.) с ЕИК ***** иск с правно основание чл. 694, ал.2, т.1 Търговския закон, за признаване за установено съществуването на публични вземания с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ в общ размер на 1 270 684,42 лева, от които главници - 664 188,12 лева и лихви към 06.02.2023 г. - 606 496,30 лева, предявени с молба изх.№ М -24-28-2149/22#26/23.02.2023 г. и включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредитори на „ЕС М.“ ЕООД с поредност чл.722, ал.1, т.6 и т.9 ТЗ, обявен в ТРРЮЛНЦ с рег.№ ***** в производството по несъстоятелност по т.дело № 1811/2022 г. по описа на Софийски градски съд, ТО VI-20 състав, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

Решението е постановено на основание чл. 694, ал.4 от ТЗ при участието на синдика на „ЕС М.“ ЕООД (н.) с ЕИК *****.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____